

Kültürel Değişim Temelinde X ve Z Kuşağının Ebeveynlik Algısı: Zmet Tekniği Temelinde Bir Analiz¹

Parenting Perception of Generation X and Z on the Basis of Cultural Change: An Analysis Based on Zmet Technique

Mikail BATU²³, Onur TOS⁴

Öz

Bu çalışmanın amacı, kültürel değişim ve farklı kuşakların ebeveynlik algısı temelinden hareketle X ve Z kuşağında bulunan kişilerin ebeveynlik algılarının nasıl olduğunu saptamaktır. Bu doğrultuda X kuşağından 10, Z kuşağından 10 olmak üzere toplam 20 kişiden ebeveynlik kavramına yönelik düşünceleri doğrultusunda bir fotoğraf çekmeleri veya görsel bulmaları istenmiştir. 10 gün sonra, önceden belirlenen odada her bir katılımcıyla ayrı ayrı olmak üzere derinlemesine görüşme yapılmıştır. Analiz sonucunda X kuşağında ebeveynliğe ilişkin Z kuşağından farklı olarak her şeye koşuşturma, empati kurma, birliktelik, gurur, umut, sağlık, daha çok zaman, eğlence, oyun ve eğitim kavramlarına rastlanmıştır. Z kuşağında ebeveynliğe ilişkin X kuşağından farklı olarak ise dokunmak, özgürlük, saygı, fedakârlık, baskı, değer, hissetmek, kodlarına rastlanmıştır. İki kuşağı üzerinde durdukları ortak kodlar ise çekirdek aile, mücadele ve düşünmek, merhamet, anne yemeği, anne, baba, saygı, güven, büyüme, eğlence, çocuklar temelinde aile ve mutluluk kavramlarıdır. Genel olarak kodlara bakıldığında ise en çok sevgi, saygı, huzur ve birliktelik kavramları üzerinde durulduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Ebeveynlik Algısı, Kültürel Değişim, Kuşaklararası İlişkiler, Algı, ZMET Tekniği.

Abstract

The aim of this study is to determine how the people in the X and Z generations have parenting perceptions based on cultural change and the perception of parenting of different generations. In this direction, a total of 20 people, 10 from the X generation and 10 from the Z generation, were asked to take a photograph or find an image in line with their thoughts on the concept of parenting. After 10 days, in-depth interviews were conducted with each participant separately in the predetermined room. As a result of the analysis, the concepts of parenting, rushing to everything, empathizing, togetherness, pride, hope, health, more time, entertainment, games and education were encountered in the X generation, unlike the Z generation. In the Z generation, unlike the X generation regarding parenting, the codes of touching, freedom, respect, sacrifice, pressure, value, feeling were encountered. The common codes that the two generations focus on are the concepts of nuclear family, struggle and thinking, compassion, mother's food, mother, father, respect, trust, growth, fun, family on the basis of children, and happiness. When the codes were examined in general, it was seen that the concepts of love, respect, peace and togetherness were mostly emphasized.

Keywords: Perception of Parenting, Cultural Change, Intergenerational Relations, Perception, ZMET Technique.

Araştırma Makalesi (Research Article)

Gönderim Tarihi (Received): 09.09.2022

Kabul Tarihi (Accepted): 20.11.2022

Atıf (Cite as): Batu, M. & Tos, O. (2022). Kültürel Değişim Temelinde X Ve Z Kuşağının

Ebeveynlik Algısı: Zmet Tekniği Temelinde Bir Analiz. Akdeniz Üniversitesi İletişim

Fakültesi Dergisi, 38- Kasım özel sayısı, s. 194-217. DOI: 10.31123/akil.1172893

1 VI. Toplumsal Cinsiyet Adaleti Kongresinde 'Kültürel Değişim Temelinde X ve Z Kuşağı'nın Ebeveynlik Algısı' başlığı ile bildiri olarak sunulmuştur.

2 Doç.Dr., Ege Üniversitesi İletişim Fakültesi, mikail.batu@ege.edu.tr, Orcid Numarası: 0000-0002-6791-0098.

3 Sorumlu Yazar (Corresponding Author)

4 Öğr. Gör., Tarsus Üniversitesi Meslek Yüksekokulu, onurtos@tarsus.edu.tr, Orcid Numarası: 0000-0003-4992-9315

Giriş

Kültürel değişim, toplumsal yapının algılanmasında ve yeni imaj içeriklerinin oluşmasında etkili olmaktadır. Yeni iletişim teknolojileriyle artan ve maruz kalınan mesaj sayısı insanların algısını da şekillendirmektedir. İnsanların algısı, yaş ve demografik etkenler çerçevesinde değişebilmektedir. Bu çerçevede her kuşağın yaratılan yeni imajlara farklı bakış açıları oluşabilmektedir. Örneğin, X Kuşağı'nın, kültürel değişimler ve zaman içerisindeki gelişmeler sayesinde ebeveyn algılarında farklılıklara rastlanabilmektedir. Bu etkinin temelinde kültürel değişimlere ek olarak, teknolojik, ekonomik, sosyo-politik vb. kavramların da olduğu söylenebilir. Z Kuşağı bireyleri ise küreselleşmenin artmasıyla birlikte kültürel değişimin içerisinde kimliklerini oluşturmakta ve bu kimlik onların algılarındaki seçiciliği doğrudan etkileyebilmektedir. Bununla birlikte Z Kuşağı'nda, teknolojik araçlara daha fazla rastlanmakta, teknoloji ile ilgili paylaşımlarında aile ortak paydasının yerine bireysel paylaşımlar dikkat çekmekte, kendi yaşam tecrübelerinin yansımaları görülebilmektedir. Dolayısıyla bu durum, Z Kuşağı bireylerinin ebeveyn algısının da farklı şekillerde oluşmasını beraberinde getirmektedir.

Ebeveynlik, yaşamsal etkenler neticesinde savunma, büyütme, koruma ve kollama mekanizmalarının olduğu bir olgudur. Bu olgu, barındırdığı birçok kavramsal içerikle, kültürel değişimler temelinde zamanla şekillenmektedir. Bu çerçevede, olgu içerisinde yer alan birçok faktör, çevresel koşulların etkisiyle imaj açısından algılamaya yönelik değişikliğe uğrayabilmektedir. Günümüz şartlarında her kuşağın kendi yaşam dünyası olduğu kabul edilmektedir. X Kuşağı'nın daha gelenekçi olduğu, Z Kuşağı'nın ise daha özgürlükçü bir yapı sergilediği gözlemlenebilmektedir. Bunun temel sebebi iki kuşağın yaşamsal dinamiklerinin farklı olmasıyla açıklanabilmektedir. Bu dinamikler, X Kuşağı için durağan bir yaşamı, Z Kuşağı için hareketli bir sosyal hayatın parçası olmayı desteklemektedir.

Bu çalışma farklı kuşaklara yönelik kültürel değişim temelinde X ve Z kuşağının ebeveynlik algılarını belirlemek düşüncesi temelinde oluşturulmuştur. Günümüzde görsel algının yerinin çok önemli olduğu bilindiği için katılımcıların görsel algılarının üzerinde durulmak istenmiştir. Bu doğrultuda çalışmada, X ve Z kuşağından 10 + 10 olmak üzere amaçlı örneklem yöntemiyle 20 kişi seçilmiş ve Zaltman'ın ZMET' tekniği çerçevesinde analiz basamakları oluşturulmuştur. Elde edilen verilerin kodlanması Maxqda 2018 programında yapılmış ve derinlemesine bilgilerin ortaya çıkarılması sağlanmıştır. Çalışma kendi alanında "konu, içerik ve teknik" bütünlüğünde ele alındığında Türkiye'de ilk olma özelliği taşımaktadır.

1. Kavramsal Çerçeve

Kültürel değişim olgusunun ortaya çıkışı kıtalararası kültürel alışverişe dayanmaktadır. Kültürel alışveriş, tarihin eski dönemlerinden beri uygarlıklar arasındaki iletişimde görülebilmekte ve kültürel değişimi de etkilemektedir (Dong vd., 2018, s. 627; GuangHui, vd., 2017). Kültürel değişim kavramı; toplum içerisinde bir arada olma bilinciyle yaşayan insanların düşüncelerinde, tutum ve davranışlarında belirli bir zaman aralığında görülen değişimleri ifade etmektedir (Varnum & Grossmann, 2017, s. 2). Kültürel değişim, ülkelerin geliştirdikleri modern zamanlardaki ilişkiler açısından bir tanesidir. Ülkeler tarafından önemli bir politika aracı olarak kullanılabilir (Scott-Smith, 2008). Bu politikalardan birisi farklı toplumlararası değişim süreçlerine dayanmaktadır. Toplumların önyargılarının giderilmesi adına yapılan anlayış odaklı çalışmalar, bireylerin toplumlararası kültürel değişiminin saç ayağı olarak görülmektedir (Ersöz, 2018, s. 51). Bu değişimlerle kültürler kaynaşabilmekte, insanlar

arasındaki etkileşimle birlikte farklı kültürlerle ait değerler başka bir toplumla buluşabilme olanağına sahip olabilmektedir.

Dünya genelinde küresel yapıdaki değişimlerle beraber insanlar arasındaki demografik göstergelerde farklılaşmalar meydana gelmektedir. Bu çerçevede toplum içerisindeki alt ve üst kültür öğeleri, yaşanan kültürel değişim hızı, insanlar arasında farklı algılama biçimlerinin ortaya çıkmasına neden olabilmektedir (Özdemir, 2020, s. 46). Hızlı bir şekilde yaşanan kültürel değişim, dönem içerisindeki demografinin tanımlanmasında kuşak kavramının ele alınmasına ve birbirinden ayrı özellikler çerçevesinde değerlendirilmesine neden olmaktadır. Kültürel değişimlerle birlikte kuşakların tutum ve davranışları da değişmekte ebeveynlik, annelik, babalık gibi konularda farklı yaşamsal deneyimler yaşanabilmektedir.

Kuşak; zamansal perspektifte belirli bir süreç aralığında dünyaya gelen, bu süreçlerde yaşanan olaylardan ve durumlardan etkilenen, bununla birlikte içinde bulunulan döneme ait bakış açıları ve düşünce yapısı geliştiren grupları tanımlamaktadır (Zemke, Raines, & Filipczak, 2013, s. 78). Kuşak kavramı; insanların doğum tarihlerini, gelişim evrelerini, başta yaş olmak üzere cinsiyet, meslek gibi demografik öğelerini; kültüre bağlı olarak adetlerini, gelenek ve göreneklerini aynı zamansal parametrelere denk gelen insan topluluklarını ifade etmektedir (Parry & Urwin, 2011, s. 79). Ek olarak kuşak; farklı çevrelerce çeşitli boyutlarda ele alınan, insanların yaşadığı toplumdaki ulusal ve uluslararası özelliklerini temsil etme ve aktarma çerçevesinde değerlendirilen bir kavramdır. Toplumun bir ferdi olarak insanların düşünsel yapısını, algı düzeylerini, içinde bulunulan zamanda sergilediği ve gelecekte sergilemiş olabileceği davranış kalıplarını açıklamada da kuşak kavramı kullanılabilir. İnsanların herhangi bir durum ya da olay karşısındaki tutumları, eğilimleri, fikirleri, güçlü ve zayıf yönleri odaklanma biçimleri kuşakların açıklanmasında yararlanılan başlıklar arasında yer alabilmektedir. Bununla birlikte teknolojik değişimler, ekonomik, politik, temel ihtiyaçların çerçevesi ve insanların beklentilerinde yaşanan dönemsel farklılıklar da kuşakların belirlenmesinde kullanılan başlıklar arasında sayılmaktadır (Hume, 2010, s. 386; Twenge vd., 2010; Berkup, 2014; Coburn & Hall, 2014). Her kuşağın farklı tercihleri ve yaşamsal deneyimleri onların davranış şekillerinin biçimlenmesine ve toplumsal olaylara, durumlara karşı farklı bakış açılarının gelişmesine neden olmaktadır (Parment, 2013). Bu doğrultuda literatürde yer alan kuşak dönemleri Tablo 1'deki gibi açıklanmaktadır:

Tablo 1. Kuşak Dönemleri

Dönem Aralığı	Kuşak Çerçevesi
1925 – 1945 yılları arasında doğanlar	Sessiz Kuşak
1946 – 1964 yılları arasında doğanlar	Bebek Patlaması
1965 – 1979 yılları arasında doğanlar	X Kuşağı
1980 – 1999 yılları arasında doğanlar	Y Kuşağı
2000 ve sonrası dönemde doğanlar	Z Kuşağı

Kaynak: Crumpacker & Crumpacker, 2007, s. 351; Reeves & Oh, 2008; Levickaite, 2010; Dhanapal, Vashu, & Subramaniam, 2015; Krbova, 2016.

Tablo 1'de görüldüğü gibi farklı zaman aralıklarında değerlendirilen ve o dönemi temsil eden kuşaklar bulunmaktadır. Her kuşağın yaşamla ilgili farklı deneyimleri temsil etme ve bunu hayata aktarma şekilleri farklılık göstermektedir. Örneğin; Aka'ya (2018) göre bebek patlaması kuşağında yer alan bireylerin toplumsal gelişmelere ya da insanlar arası iletişimsel faaliyetlere bağlılık düzeyleri ve güvenleri daha azdır. İki sonraki kuşak olan Y Kuşağı bireyleri ise kültürel değişimleri ve zenginlikleri

takip eden, etkileşim ve iletişim düzeyleri yüksek olan, toplumsal yardımlaşma hareketlerini destekleyen, onaylanma güdüsü taşıyan, birden fazla işe koşturabilen, anlama kapasitesi yüksek olan, karar mekanizmasının temeline yer alan, eğlence ve tutkulu olma konusunda başarılı, teknoloji bağımlılığı yüksek, eleştiri konusunda ise tahammül becerisi düşük olan özellikler taşımaktadır (Jackson, 2012; Fabricant, Miller, & Stark, 2014).

1960'ların başıyla 1980'lere kadar olan dönemde doğan ve yaşamsal döngüsünü bu zaman aralığında aldığı deneyimlerle geliştirmeye çalışan insanlar Y Kuşağından bir önceki kuşak olan X Kuşağını temsil etmektedir (Fountain & Lamb, 2011, s. 108; Fishman, 2016, s. 1). X Kuşağında yer alan bireyler özgürlüklerine düşkün olması, vefalı olmamaları, sabırsız karaktere ve iyi çalışma yeteneğine sahip olmalarıyla bilinmektedirler (Çetin-Aydın & Başol, 2014). X kuşağını temsil eden bireyler sorumluluk sahibi, mevcut düzen içerisindeki kurallara uymada itaatkar, görevlerini yerine getirmede mevcut otoritenin almış olduğu kararlara saygı duyan, bilgi paylaşımında katılımcı kültürü destekleyen, iş ve yaşam arasındaki dengeye önem veren kişilik özellikleri taşımaktadır (McNichols, 2010, s. 33; Bayramov, Geylan, & Benligiray, 2021, s. 134). Bu kuşakta yer alan bireyler başkalarının görüşlerini önemsemekte, seçim yaptıkları zamanlarda kendilerinden emin olmak adına güvene ihtiyaç duyan yapı sergilemekte, hisleriyle hareket edebilmekte; bu doğrultuda davranış geliştirebilmektedirler (Robbins & Judge, 2013; Lissitsa & Kol, 2016, s. 306). Bununla birlikte X Kuşağı bireyleri; bağımsız hareket edebilme ve pragmatist olma konusunda birtakım fikirlere sahip olmakta, ben yönelimli hareket edebilme ve kendini ön plana çıkarabilme gibi özellikleri barındırmaktadır (Borges vd., 2010, s. 571). Bu kuşak, bilgi iletişim teknolojilerinin getirilerinden özellikle de bilgisayarların sosyal yaşamdaki aktifliği ve internet dinamiklerinden büyük ölçüde etkilenmiştir (Glazer, Mahoney, & Randall, 2019, s. 3). X Kuşağının internet tabanlı alışkanlıkları geç oluşsa da zevklerine hitap eden ve işlerini kolaylaştıran uygulamaları benimsedikleri ve daha az karmaşık halde bulunan durumlardan olumlu sonuçlar çıkardıkları görülmektedir (García-Jurado vd., 2019, s. 1294).

Z Kuşağı, literatürdeki bazı çalışmalara göre 1995 yılında (Levickaite, 2010; Krbova, 2016); bazı çalışmalara göre ise 2000 yılından sonra doğan, yaşamları internet merkezli gelişen, değişen ve dönüşen, bilgiye ulaşma konusunda hızlı olan ve kolay ulaşılabilir çevrim içi topluluğu temsil eden insanlardan oluşmaktadır (Betz, 2019). Bu bireyler interneti iletişim kurmak, öğrenmek, alışveriş yapmak, eğlenmek ve eğlendirmek için sıklıkla kullanmaktadırlar. Bununla birlikte kendilerine güvenleri oldukça fazla olan Z Kuşağı bireyleri, iyi iletişim kurma ve iletişimi yönetme becerileri konusunda kendilerini geliştirmişlerdir (Krasulja, Ilić, & Markovic, 2020). Kendilerinden önceki Y Kuşağı üyelerinin özelliklerinden farklı olarak Z Kuşağı bireyleri farklı yaşamsal tecrübeleri, inançları, değerleri ve alışkanlıkları olan, gelişim süreçlerinde içinde bulunulan kültürel yapının ve tarihi koşulların etkili olduğu bir grubu temsil etmektedir (Bergler, 2020). Ayrıca öğrenme, kazanabilme, algılayabilme ve çalışma konusunda farklı davranışlar sergileyebilmektedirler (Chillakuri, 2020). Z Kuşağı bireyleri, her zaman teknolojiyle ilgilenen nüfus olarak kabul edilmekte, bilgi iletişim teknolojileri dünyasında yaşamakta ve sosyal medya tüketim alışkanlıkları oldukça fazla olan insanlardan oluşmaktadır (Chayomchai, 2020). Bununla birlikte bu kuşakta yer alan bireyler sıra dışı konuların üzerine giden, kendileri için önemsenen konuları irdelleyebilen ve sekiz saniyelik dikkat eşiğine sahip özellikler taşımakta (Gazzola vd., 2020); gerek yüz yüze ortamda gerekse sosyal medya ortamında iyi ilişkiler kurmaya önem veren ve cömert karakter yapısına sahip olmaktadır (Farrell & Phungsoonthorn, 2020).

Kuşaklar arasındaki ebeveynlik algısı farklılık göstermektedir. Ebeveynlik; çocukların yaşamlarını

belirleyen, gelişimlerini ve karar alam süreçlerini etkileyen bir kavramdır (Milnitsky-Sapiro, Turiel, & Nucci, 2006). Bununla birlikte ebeveynlik, çocukların öz yeterliliğinin gelişimiyle başlayan; çocukları iyi bir şekilde hayata hazırlama, onlara doğru olanı öğretme çabalarıyla devam eden ve geleceğe dair somut adımların atılmasında olumlu etkiler yaratan bir süreci kapsamaktadır (Knoche, Givens, & Sheridan, 2007). Ebeveynlik; çocukların sağlıklı bir şekilde büyümesinde ve yetiştirilmesinde anahtar role sahiptir. Bireylerin, karakterlerine ait gelişimleri ve dönüşümleri özellikle çocukluk dönemlerindeki deneyimlerinden etkilenmektedir. Ebeveynlerin dönem içerisinde sergiledikleri tutumlar da çocukların kişilik gelişiminde sosyo-psikolojik açıdan belirleyicilik taşımakta, davranış kalıplarının ve tutumlarının yerleşmesinde etkili olmaktadır (Checa & Abundis-Gutierrez, 2017). Çocukların yapısına, yaşına, eğitim seviyesi gibi demografik özelliklerine göre ebeveynlik algısı değişebilmektedir. Bu algı ebeveynlerinin kendilerini anlama tarzı, ebeveynlik rolüne ilişkin beklentileri ve hayal kırıklıkları ile ilgili bakış açılarını etkileyebilmektedir (Aydın & Arslantürk-Egin, 2018, s. 173). Bu süreçte yer alan her kuşağın kendi ebeveynlerine bakış açısı ve onları algılama biçimleri farklılık gösterebilmektedir.

Knafo ve Schwartz (2003) ebeveynlerin çocuklarını çift yönlü olarak etkilediğini, karşılıklı diyaloga önem veren ailelerdeki ebeveyn – çocuk iletişiminin ve aileye ilişkin algılamanın daha güçlü olduğunu vurgulamaktadır. Bununla birlikte bir çocuğu dünyaya getirmek, onu sağlıklı şekilde büyüterek hayatının her anında yanında olmaya çalışmak, rol-model olabilmek ebeveyn–çocuk ilişkisi açısından büyük önem taşımaktadır (Koç, Özkan, & Bekmezci, 2016). Bu durumun pozitif yönlü olması, çocuğun ruhsal ve bedensel gelişimini istenilen şekilde etkilemektedir (Kapaklıkaya-Eryörük & Özdoğru, 2021, s. 110). Bunun yanı sıra baba olan birey açısından ebeveyn – çocuk ilişkisi, çocuğun beklentilerinin karşılanması, verilen değerlerin olabildiğince çocuğa gösterilmesi ve birçok farklı alanda birlikte hareket edilmesine bağlıdır (Okagaki & Bingham, 2005). Annelerin günlük hayatta sergilemiş olduğu roller de hem anne–çocuk ilişki ağının pozitif yönde olmasında hem de doyum sağlanmasında etkili olabilmektedir (Anglely vd., 2015).

Ebeveynlik algılama biçimlerine etki eden nedenlerin başında katılım kavramının üst düzeyde sağlanması gelmektedir. Draper'a (2007) göre ebeveyn – çocuk ilişkisinde, babanın iletişim temelinde katılımcı olarak çocuğuyla bir bağ kurması, ona temas etmesi, onunla vakit geçirmesi ve onun ilgilendiği etkinlikleri yerine getirmesi algılama biçimine pozitif yönde etki eden bir durumdur. Bunun yanı sıra annelik açısından ebeveyn – çocuk ilişkisindeki katılım algısı sıcak ilişkiye, saldırganlık göstermemeye, ihmal davranışında bulunmamaya, ret konusunu çok sık tekrarlanmamaya ve kontrol mekanizmasının en alt düzeyde kalmasına bağlı olarak değişmektedir (Pektaş & Demircioğlu, 2017). Bu konuya toplumsal roller açısından bakıldığında, sosyolojik bir içeriğe sahip olduğu görülebilmektedir. Aile içerisinde doğru ebeveyn olmak, çocuğun ruhsal gelişim süreci, rol-model algısı ve sosyal çevresiyle sorunlar yaşamaması açısından gerekli olabilir. Toplum, ortak kültürün bütünü ve belli norm ve değerlerin bileşkesi olarak düşünüldüğünde, soyut faktörlerin ebeveynlik ilişkilerine yansması da kaçınılmaz olabilmektedir. Ebeveynlik, çocuğun gelişim sürecini bilip ona göre doğru hareket etmeyi gerektirmektedir. Erik Erikson güvene karşı güvensizlik (0-1 yaş), özerkliğe karşı utanç ve şüphe (2-3 yaş), girişimciliğe karşı suçluluk (3-5 yaş), beceriye karşı yetersizlik (6-11 yaş), kimliğe karşı kimlik karmaşası (11-20 yaş), yakınlığa karşı yalnızlık-izolasyon (genç yetişkinlik), üretkenliğe karşı durgunluk (yetişkinlik), benlik bütünlüğüne karşı umutsuzluk (yaşlılık) olmak üzere sekiz farklı başlıkta bireylerin psiko-sosyal gelişimini açıklamıştır (Gürses & Kılavuz, 2011). Erikson'un bu sekiz gelişim aşaması - özellikle genç yetişkinliğe kadar - çocukların birey olma sürecinde ebeveynlerinin önemini vurgulamaktadır.

Kuşaklar arasında ebeveyn tutumları farklılık gösterebilmektedir. Bu durum bireylerin çocukluk dönemlerinde anne ve babalarından elde ettikleri deneyimlerini farklı düzeyde benimsemelerine neden olmaktadır. Çocukların değer sistemlerini oluşturmalarını ve kendi yapısal ve yaşamsal deneyimlerini algısal süreçlerle desteklemelerini kuşaklar arası ebeveyn tutumlarının değişkenleri belirleyebilmektedir (Zeeshan & Iram, 2012). Çocuklar üzerindeki ebeveyn tutumlarının, onların sosyo-kültürel hayattaki bakış açılarının değerlendirilmesi için içinde bulunulan koşulların ele alınması gerekmektedir. Ebeveynlerin deneyimlerinin irdelenmesi ve bunların çocuklara olan yansımalarının ve aktarımlarının edinilmiş bilgi boyutuyla değerlendirilmesi, ebeveynlik davranışlarının içeriğinin ortaya çıkarılmasına katkı sağlamaktadır (Lazoğlu, Gümüşdaş, & Apay, 2022, s. 1174).

2. Metodoloji

2.1 Araştırmanın Konusu, Amacı ve Önemi

Araştırmanın konusu, kültürel değişim temelinde ebeveynliğin X ve Z Kuşağı'nda nasıl algılandığı ile ilgilidir. Araştırmada üzerine odaklanılan amaç ise zaman içerisinde değişebileceği düşünülen ebeveynlik algısının katılımcı X ve Z Kuşağında nasıl ifade edildiğini ortaya koymaktır. Bununla birlikte araştırmanın önemi, ebeveynliğe ilişkin görsel göstergelerin ZMET çerçevesinde ele alınması ve bir kolaj çerçevesinde birleştirilmesidir. ZMET görsel unsurların zenginliğinden yararlanılan bir tekniktir. Kuşakları temsil eden bireylerin kendi algısal süreçleri ve bu süreçleri açıklamada yararlandığı birtakım unsurlar mevcuttur. Demografi, içinde bulunulan psikolojik durum, kültür gibi unsurlar bunlardan bazılarıdır. Bu çerçevede X Kuşağı'nın geçmişle bağının açıklanmasında ve sosyal medya ve dijital teknoloji olanaklarıyla değişen dünyada teknolojinin içinde doğan dijital yerli Z Kuşağının değişen ebeveynlik algısının yorumlanmasında ZMET tekniğinden yararlanılmaktadır. Her iki kuşağın ZMET tekniği ile açıklanması, kıyaslayıcı bir sonuç ortaya koymayı sağlamanın yanında görsel somutlamaya neden olması bakımından da önemlidir.

2.2. Araştırma Soruları

Yeni teknolojilerin gelişmesi ile beraber insanlara yönelik mesajlar artmış, algılanan imaj öğeleri çeşitlenmiş ve birbirinden farklılaşmıştır. Bu çerçevede her kuşağın odaklanılan konularla ilgili hayatın gerçek ve fenomenlerine ilişkin algılama biçimleri de değişmiştir. Bu araştırma, X ve Z Kuşağı'nın kültürel değişimler temelindeki ebeveynlik algısının betimlenme şekillerini kapsamaktadır. Katılımcı X ve Z Kuşağı'nın ebeveynlik algısını nasıl ifade ettiğini belirlemek için üzerinde durulan araştırma soruları ise aşağıda sıralanmaktadır:

- X ve Z kuşağında bulunan bireylerin ebeveynlik algılarının benzer ve farklı yönleri nelerdir?
- X ve Z kuşağının ebeveynlik algısında kadının kimliği nasıl açıklanmaktadır?
- X kuşağının ebeveynlik algısında hangi ebeveyn öne çıkmaktadır?
- Z kuşağının ebeveynlik algısında hangi ebeveyn öne çıkmaktadır?

2.3. Araştırmanın Örneklemi

Araştırmada analiz yapılacak çalışma grubunun seçimi amaçlı örneklem olarak belirlenmiştir. Amaçlı örnekleme, nitel araştırma sürecinde sıklıkla kullanılan ve sorular dâhilinde analizi yapılacak çalışma grubu üzerinde derinlemesine bilgi akışına izin veren örnekleme çeşididir (Yıldırım &

Şimşek, 2021, s. 107). Bununla birlikte amaçlı örnekleme, çalışma grubuna dahil olan kişilerin ilgili araştırma konusuna yönelik tecrübelerinin öğrenilmesine ve detaylı içeriklerin üretilmesine de imkan vermektedir (Johnson vd., 2006). Bu kapsamda araştırma konusu odağında X ve Z Kuşağı içerisinde yer alan toplam 20 kişi çalışma grubuna dâhil edilmiştir. Araştırmaya veri çeşitliliği kazandırmak için amaçlı örneklem içerisinde yer alan maksimum çeşitlilik örnekleme yönteminden yararlanılmıştır. Büyüköztürk ve arkadaşlarına (2021, s. 90) göre maksimum çeşitlilik örnekleme; araştırma konusu ve soruları dâhilinde benzer ve farklı durumların aktarılmasına yardımcı olan ve amaç odağında analize güvenilirlik kazandıran bir örnekleme yöntemidir. Bu doğrultuda X ve Z Kuşağı dâhilinde seçilen bireyler, demografik özellikleri göz önüne alınarak belirlenmiştir.

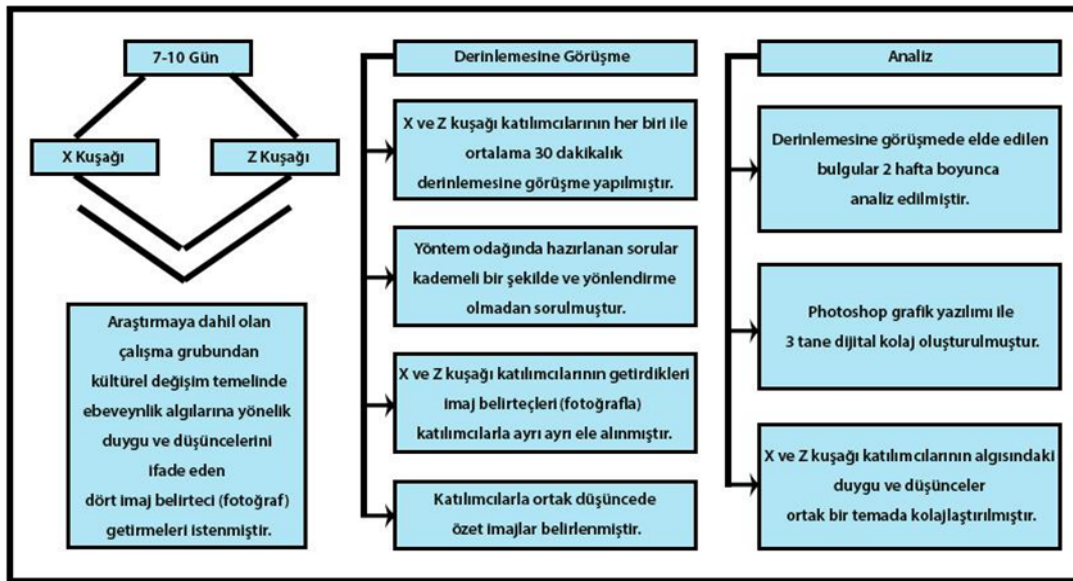
2.4. Araştırma Yöntemi

ZMET çerçevesinde ele alınan ve farklı alanlarda değerlendirilen çalışmalar bulunmaktadır (Anghelcev, vd., 2015; Ji & King, 2018; Yoo, Choe, & Lee, 2022). Bu çalışmaların küresel iklim değişikliği, pazarlama, işletme, değerler gibi konu başlıklarında çeşitlendiği görülmektedir. İletişim başlığında ZMET ile ele alınan görsel iletişim çerçevesinde değerlendirilen sadece bir çalışmaya rastlanmıştır (Afonsky, vd., 2020). Bu çerçevede çalışmanın ebeveynlik ve iletişim başlığıyla ele alınması özgün değerini ortaya koymaktadır. Bu çalışmada, X ve Z Kuşağı'nın yaş gruplarına göre sahip oldukları kültürel bakış açısı ile ebeveynlik algılarının belirlenmesi için Zaltman Metafor Çıkarım Tekniği (ZMET) uygulanmıştır.

ZMET, araştırmaya dahil olan çalışma grubundan araştırma soruları dahilinde metafor çıkarımına, fotoğraf içeriklerinin analizine ve hikayelerin betimlenmesine dayalı olarak kullanılmaktadır. Ayrıca ZMET, çalışma grubuna dâhil olan kişilerden araştırma konusuna ilişkin bireysel düşüncelerini ve algılarındaki yansımalarını ifade eden görseller bulmalarını ve bunları yorumlayarak analize katkıda bulunmalarını sağlamaktadır (Catchings-Castello, 2000, s. 8-10). ZMET araştırma süreci aşağıdaki sırayla gerçekleşmektedir (Zaltman, 1996, s. 14):

- Çalışma grubunun belirlenmesi ve konuya uygun imaj belirteçlerinin (fotoğrafların) istenmesi,
- Çalışma grubuyla derinlemesine görüşmeler gerçekleştirilmesi,
- Çalışma grubunun fotoğraflar çerçevesinde hikayeleştirme yapması,
- Çalışma grubuna, eklenmemiş imaj belirteçlerinin (fotoğrafların) olup olmadığının sorulması,
- Çalışma grubunun imaj belirteçlerini (fotoğrafları) bir sıralamaya koyması,
- Araştırmacı tarafından temel yapıların ortaya çıkarılması ve en temsili imaj belirtecinin (fotoğrafının) belirlenmesi,
- İmaj belirtecinin (fotoğrafının) içerisindeki zıt içeriklerin oluşturulması,
- Duygusal imaj içeriklerinin kodlanması,
- Ortaya çıkan imaj içeriğinden zihin haritasının oluşturulması,
- Betimlenmiş imaj içeriğinin temalaştırılması ve fikir birliği haritasının ortaya konması.

Araştırma sürecinde X ve Z kuşağından elde edilen veriler ile zihin haritasının oluşturulması ve betimlenmiş imaj içeriğinin temalaştırılması aşamalarında, bir görsel imaj uzmanından destek alınmıştır. Kolajlama, araştırmacıların bulunduğu bir ortamda bu uzmanın teknik yardımı ile yapılmıştır.

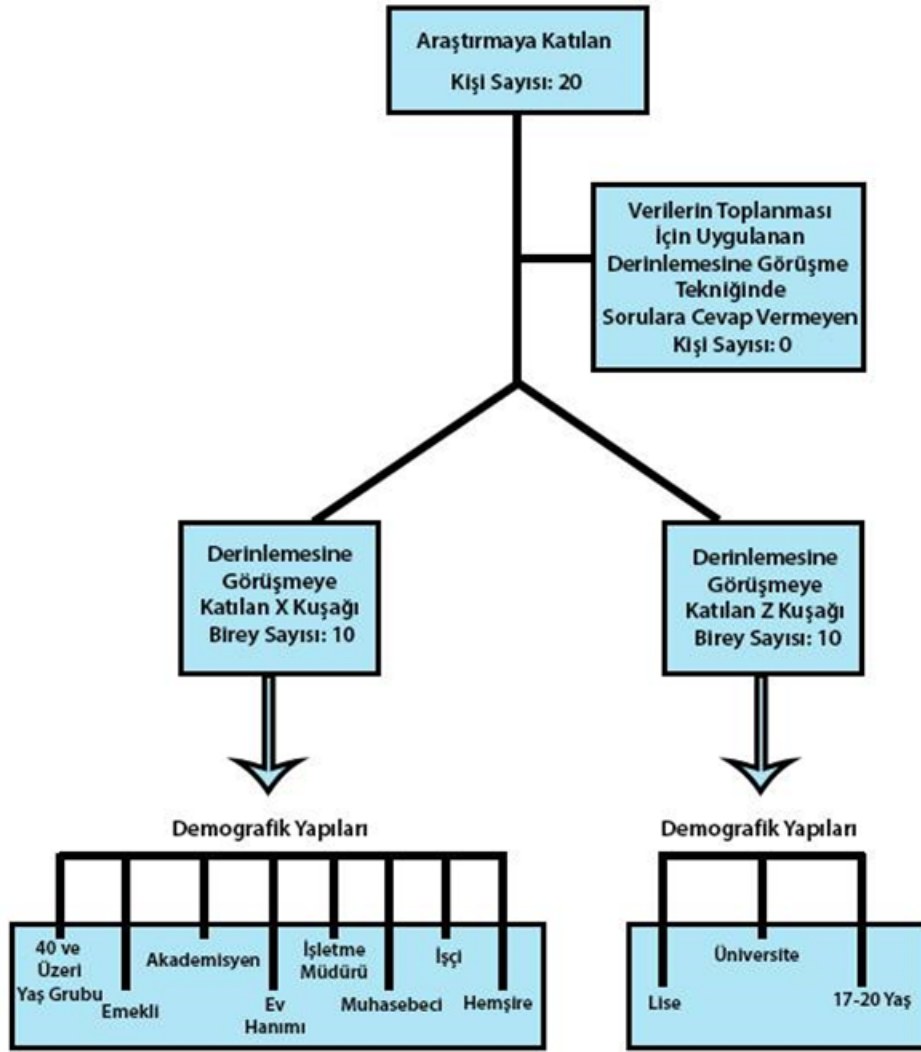

Şekil 1. Araştırma ve Analiz Süreci

Araştırmada verilerin kodlanması ve yorumlanması Maxqda 2018 programında yapılmıştır. ZMET aşamaları adım adım gerçekleştirildikten sonra elde edilen veriler Maxqda 2018 programına aktarılmış ve süreç içerisinde belirlenen temalar, kategoriler ve kodlar, dijital ortama aktarılarak veriler arasındaki derin bağlar ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır. Araştırmanın tüm kodlarının oluşturulması sonucunda, kod teori modeli ile bulguların grafik haline getirilmesi sağlanmıştır.

2.5. Veri Toplama Aracı ve Süreci

Araştırmada yonteme uygun olarak, verilerin toplanması derinlemesine görüşme tekniğiyle yapılmıştır. Derinlemesine görüşme, hazırlanan soruların araştırma amacı doğrultusunda çalışma grubuna sorulduğu, onların araştırma konusu kapsamında duygu ve düşüncelerinin alınmaya çalışıldığı veri toplama tekniğidir (Sönmez & Alacapınar, 2021, s. 108). Derinlemesine görüşme tekniğiyle katılımcıların tutum ve davranışları, bunların altında yatan temel sebepler hakkında bilgi elde edilmektedir (Baş & Akturan, 2017, s. 113). Bu doğrultuda, X ve Z Kuşağı'nın kültürel değişimler çerçevesindeki ebeveynlik algıları, derinlemesine görüşme tekniğinden elde edilen veriler ışığında belirlenmeye çalışılmıştır. 20 kişiden derinlemesine görüşme tekniğiyle elde edilen veriler, 10 günde toplanmıştır. X Kuşağı'nı temsil eden bireylerin her birinden 4 ve Z Kuşağı'nı temsil eden bireylerin her birinden 4 olmak üzere toplam 80 görsel toplanmıştır. Araştırma katılımcıları arasında görsel getirmeyen herhangi bir kişi bulunmamaktadır. Örneklem içerisinde yer alan bireyler görselleri çeşitli materyallerden elde etmiştir. Kendi özgür iradeleriyle evlerinde bulunan veya jpeg formatındaki fotoğraflar, gazete kopyaları, dergiler ve kitaplar içerisinde yer alan içerikler görsel materyal şeklinde veri olarak getirilmiştir. Her bir katılımcı kendi görsel içeriğini temin edip bireysel dosyasında derinlemesine görüşme anında yanında bulundurmıştır. Bu çerçevede araştırma kapsamında yer alan örneklem grubunun getirmiş olduğu 80 görsel analiz edilmek amacıyla değerlendirmeye alınmıştır. Derinlemesine görüşmeye katılan çalışma grubunun özellikleri Moher ve arkadaşlarının (2001, s. 1193) oluşturmuş olduğu Consort Diyagramında gösterilmektedir.

Şekil 2. Consort Diyagramı

2.6. Araştırma Kısıtlılığı

Zaltman (1996, s. 15) ZMET için araştırma kapsamında analiz yapılacak grubun, 5-20 kişi olması gerektiğini belirtmektedir. Bu çalışmada, araştırmanın güvenilirliğini ve kişilerden elde edilecek verilerin geçerliğini artırmak için X ve Z Kuşağındaki kişilerden toplam 20 kişi seçilmiştir. Y Kuşağı'nın araştırma kapsamında değerlendirmeye alınmamasının temel nedenleri; orta kuşak olmaları, kıyaslayıcı özelliklerin tamamını barındırmama ihtimalleri, son dönem X kuşağının erken Y kuşağıyla ve geç Y kuşağının da Z kuşağıyla ortak özellik taşımaları olarak açıklanabilir. Bu durum, çalışmanın kısıtlılığı olarak da düşünülebilir.

3. Bulgular ve Tartışma

Fotoğrafların Tanımlanması: Katılımcılar, ebeveynliğe ilişkin çoğunlukla destek/fedakârlık, mutluluk ve gülümseme kodları üzerinde durmuşlardır. "Babalık her konuda destek olmayı gerektirir"; "Aile çözüm üretmede her zaman destek olmalı."; "Her şeye rağmen, anne olmak fedakârlık gerektirir". Mutluluk konusunda "Aile her yerde mutlu olmayı başarabilmeli"; "Onun ilk bayramını coşkuyla kutlamaktır. (Birlikte hayatı paylaşmak)"; "Aile olmak mutluluktur. Bir arada durmaktır". Gülümsemeye

güncel bilgileri sağlayıp samimi yaklaşımları, önemli bir aile olma etkenidir. Örneğin çocuklarla ilgili albümlerin saklanması, hatıra defterlerinin tutulması ve teknoloji olanaklarının birlikte temellendirilerek aktarılması aile sorumluluğunun bir göstergesidir (Kumar & Schoenebeck, 2015).

Ebeveynlikle İlgili Yapılan Çıkarım: Katılımcılar ebeveynlikle ilgili algılarını çoğunlukla “birliktelik/destek, mutluluk ve sevgi” kodlarıyla açıklamışlardır: “Birlikte güçlü olma durumu”; “Çocuklarına çok düşkün anne, aile olmanın özlemini taşıyan yapı, birlikteliği önemseyen karakter ve çocuklarının başına bir şey gelmesin diye çabalayan ebeveyn”; Katılımcıların ebeveynlikle ilgili algılarına bakıldığında mutluluk ve sevgi gibi duygusal temalar üzerinde durdukları ve birliktelik/destek kavramları ile ebeveynliği bir arada-tek çatı altında algıladıkları görülmektedir. Wood’a (2006) göre ebeveynlik sadece çocuk yetiştiriciliğinden ibaret değildir. Sıcaklık, mutluluk gibi olumlu temaların yanında koruyuculuğun üst düzeye çıkarıldığı ya da kuralcılığın esas alındığı ailelerde çocukların ebeveynlerine ve topluma bakış açısı da değişebilmektedir. Örneğin aşırı koruma güdülü anne profili çocuğun yetişkinlerle kurduğu bağı zedeleyebilmektedir (Silove vd., 1995).

En Temsili Görsel: Katılımcıların seçtiği en temsili görseller çoğunlukla mutluluk, birliktelik ve sevmek kodlarına sahiptir. “En temsili resmin o olması mutluluk temasından ve görselde de anlatıldığı gibi artı değer katılmış olmasındandır”; “En temsili resmin o olması, birlikteliği barındırması ve mutluluğun rahatça görülmesinden dolayı”; “En temsili resmi görmeden de sevebilmenin ve hissedebilmenin önemine inanarak seçtim”. Lebowitz ve arkadaşlarına (2020) göre ebeveynlerin genel olarak sergiledikleri tutum ve davranışlar çocukların kaygıları, topluma bakışları ve ebeveynlere karşı davranışları üzerinde etkili olmaktadır. Örneğin, bir durum karşısında endişeli olduğunu gizleyemeyen ve bunu çocuklarına yansıtan bireylerin çocukları da en ufak bir olayda kaygılı hareketler sergileyebilmektedir (Lawrence, Murayama, & Creswell, 2019). Katılımcıların seçtikleri en temsili görseller, ebeveynlikle ilgili yaptıkları çıkarımlarla örtüşmüştür.

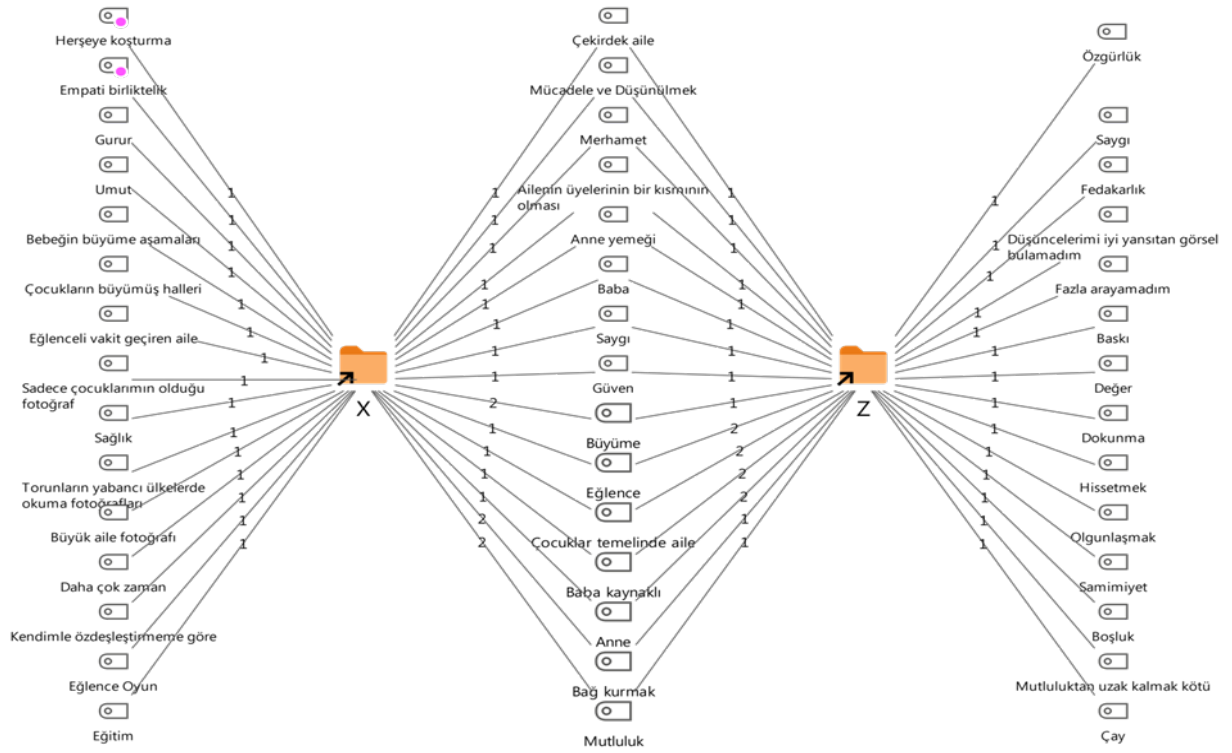
Zıt Görseller: Katılımcıların çoğu seçtikleri görseller arasında zıt görsel olmadığını söylemiştir. Zıt görsellerin olduğunu söyleyenler ise duyguların zıt olması sebebiyle ve baba kaynaklı nedenlerle zıt görsel seçtiklerini belirtmişlerdir. “Seçtiğim fotoğraflar arasında zıtlık olmasının temel nedeni, hüzün, mutluluk ve huzur ayrımının görülmesidir”; “Baba sert bakışlı ve çocuklarda gülümseme yok, bu diğerlerinden farklı”. Katılımcılar zıt görselleri duygusal temellere dayandırarak açıklamışlardır.

tat alırım”.

Görme: Katılımcıların çoğu görmeye ilişkin duygularını mutluluk, anne ve baba üzerinden açıklamışlardır. “Görme deyince aklıma mutluluk geliyor; çünkü insanlar sevdiklerini görünce mutlu olur mesela annen ve babanın birbirine sarıldığını gördüğünde sebepsiz mutluluk oluyor”. “Görme denildiğinde aklıma annemin bana sevgi dolu gözlerle bakması gelir. Onun sevgi dolu bakışlarını görmek bana huzur ve güven verir”. “Babamın kalabalık bir ortamda bize sinirlendiğindeki bakışı gözümde canlanıyor. Çünkü bu çok sık olmaz olduğunda da beni çok korkutuyor”. Mutluluk gibi soyut bir kavramın somutlaştırılması dikkat çekicidir. Görme denildiğinde anne görselinin canlanması da üzerinde durulması gereken diğer bir konudur.

Hissetme: Katılımcıların çoğu hissetmeye ilişkin duygularını sevgi ve birliktelik üzerinden açıklamışlardır. “Hissetme denildiğinde aklıma gelen imaj sevgi bağının ölçülebilir olmamasıdır. Sevgi öpmek, sarılmak gibi eylemlerle ölçülemez. Çünkü ebeveynlerim bana sarılıp beni öpmeseler bile onların beni ne kadar çok sevdiğini hissedebilirim”. “Sevgidir; çocuklar evde olmadığımda mutlu değilim, boşlukta hissediyorum”. “Ebeveynlik sarılmaktır; hissetmek önemlidir”.

Renk: Katılımcıların çoğu ebeveynliği eşit oranda yeşil ve mavi olarak açıklamışlardır. “Ebeveynlerimi yeşil renkle özdeşleştiriyorum. Çünkü yeşil bana göre doğanın rengidir. Doğa her zaman kendini yenileyebilir ve sonsuzluğa uzanan bir huzurun rengidir. Annemin göz rengi de yeşildir”. “Yeşil ve yeşermekle ilgili ebeveynlik. Çünkü ağaç gibi yeni nesiller geliyor ve kucaklıyor gezegeni”. “Benim için ebeveynlik bir renk olsa mavi olurdu çünkü sevgileri gökyüzü kadar karşılıksız onun kadar büyük”. “Mavi: Her zaman insana huzur verdiğinden”. Katılımcılar ebeveynliği doğanın en yaygın olabilecek iki rengiyle açıklamışlardır. Bu renkleri ise huzur vermeleri, üreme içermeleri, kapsayıcı olmaları ve sarmaları gibi kavramlarla açıklamışlardır. Bu renklere ek olarak güneşin rengi olan sarının, gecenin rengi olan siyahın ve toprağın rengi olan kahvenin seçilmemesi önem taşımaktadır. Buehler ve Welsh’e (2009) göre çocukların duygusal gelişiminde ebeveynlerin onlara yaklaşımı, duygularını ifade etme biçimleri, toplumsal hayatı öğretebilme ve ona birlikte katılabilmeleri etkili olmaktadır. Bu çerçevede ebeveynlerin çocuklarının yanında yer alabilmeleri, empati kurabilmeleri, yaşamla ilgili olumlu ve olumsuz tecrübelerini çocuklarına anlatabilmeleri, çocuklarının yaşamış oldukları problemlere sağduyuyla yaklaşmaları ebeveynlik rolleri açısından önem taşımaktadır (Yu vd., 2006). Bununla birlikte çocuklara yaklaşımda sergilenen pozitif duygusal göstergeler sorun çözebilme kabiliyetlerini ve sorumluluk alabilme yetilerini de artırmaktadır (Pushak & Gordon, 2016). Bu çerçevede ebeveynlik sorumluluklarını başarılı bir şekilde yerine getirebilen ailelerde motivasyon ve kolektif katılımcılık artabilmektedir. Bunun tam tersi durumda ise olaylara ve durumlara negatif duygusal tepkiler verilmesi kaçınılmaz olmaktadır (Coleman & Karraker, 1998).

Şekil 5. X ve Z Kuşağı İki Vaka Modeli

X kuşağında ebeveynliğe ilişkin Z kuşağından farklı olarak her şeye koşuşturma, empati kurma, birliktelik, gurur, umut, sağlık, daha çok zaman, eğlence, oyun ve eğitim kavramlarına rastlanmıştır. Z kuşağında ebeveynliğe ilişkin X kuşağından farklı olarak ise dokunmak, özgürlük, saygı, fedakârlık, baskı, değer, hissetmek, olgunlaşmak samimiyet, boşluk ve çay kodlarına rastlanmıştır. İki jenerasyon üzerinde durdukları ortak kodlar ise çekirdek aile, çocuklar temelinde aile, mücadele ve düşünmek, merhamet, anne yemeği, anne, baba, saygı, güven, büyüme, eğlence, bağ kurmak ve mutluluk kavramlarıdır.

X Kuşağı İmaj Kolajı: X kuşağının ebeveynlik algısında bir arada bulunabilme duygusu ön plandadır. Ebeveynlere göre; Türk Bayrağı altında birlik ve beraberlikle bir arada olmak; güçlü kalmak, hassasiyetlerin farkında olmak ve yüksek düzeyde sorumluluk bilincine sahip olmak anlamına gelmektedir. Ebeveynler içerisinde anne, aynı çatı altında birlik olma bilincini güçlendiren, her türlü engelle başa çıkabilmenin çözümlerini üreten ve aileyi bir arada tutan bir karakter olarak algılanmaktadır. Ebeveyn olarak baba karakteri ise evin direği, temel yapı taşı olması ile özdeşleştirilmektedir. Bununla birlikte aile içerisinde bedensel engeli ya da başka engeli olan bireylerin, aile içi bağlılığı ve bir arada bulunma bilincini artırdığı düşünülmektedir. Ebeveynler, bir arada bulunmayı, içerisinde huzurla yaşayabilecekleri bir çatının varlığına bağlanmaktadır. Böylelikle çocuklarıyla mutlu olabilecekleri düşünülmektedir. Ebeveynler sağlıklı ve huzurlu bir birlikteliğin olduğu ortamda çocuklarının her türlü işlerine koşabildiklerini belirtmektedir. Doğal yaşam içerisinde ebeveynler arası samimi ilişkilerin varlığı, huzurun yansıması, sevginin hissedilmesi ve mutluluğun daim olması aynı çatı altındaki sıcak ve samimi iletişime bağlanmaktadır. Ebeveynler arası iletişim, onların aile kavramına ve yaşama ilişkin umutlarını artırmakta daha güzel günlere olan inançlarını pozitif yönde etkilemektedir.

Kolaj 1. X Kuşağı Özet İmaj Kolajı

Z Kuşağı İmaj Kolajı: Z kuşağının ebeveynlik algısında anne çok önemli bir konuma sahiptir. Anne her işe yetişen, her şeyi halleden bir kahraman kimliğine sahiptir. Baba ise anneye göre daha arka planda kalmaktadır. Fakat bu kuşak anne ve babasının bir arada mümkünse kendilerini de merkeze koyarak huzurlu ve mutlu yaşamalarını istemektedir. En çok üzerinde durdukları kavram aile içi mutluluk, birliktelik ve sevgidir. Z kuşağı bu kavramların yeterli hissettirilmediğini düşünmektedir. Bu kuşak ebeveynleri tarafından mutlu ve huzurlu bir ortamda seilmeyi, destek görmeyi ve bazı durumlarda özgür bırakılmayı istemektedir. Z kuşağına göre ebeveynler çocuklarının mutluluğuna odaklanmamakta; odaklandıklarında da bunu birlikte yapmalıdır. Huzur, güven ve birliktelik en çok olması gereken ve üzerinde durulan kavramlardır.

Kolaj 2. Z Kuşağı Özet İmaj Kolajı

Fikir Birliği Haritası: Türkiye’de ebeveynlik algısı köklü ve güçlü bir yapıya sahiptir. Bu yapı büyük bir ağaç gibi kökleri derinlere ulaşan ve güçlü bir içeriğe sahiptir. Ayrıca ebeveynlik algısı bayrak gibi kutsal kabul edilen bir algılaşma sahiptir. Türkiye’de bayrak, birliği, kutsallığı ve mücadeleyi temsil etmektedir. Ebeveynliğin de böyle bir algısı olduğu ifade edilmiştir. Ebeveynlerin çocuklarıyla birlikte olmaları, onların geleceğini hazırlamaları toplumun temelini oluşturmaktadır; ancak bunun için aile içinde ve dışında el ele verip birlikteliğin sağlanması gerekmektedir. Bir ebeveyn için yeni doğan her çocuk aile için sıcaklığı, mutluluğu, sevinci ve sorumluluk bilincini beraberinde getirmektedir. Aynı

zamanda yeni doğan her çocuk toplumun geleceği için de bir ışık görevine sahiptir. Diğer yandan yaşlılar ve bilinen halk kahramanları toplumun ortak değerleri ve saygı duyduğu ortak semboller anlamına gelebilmektedir. Aile içindeki her bireyin özgür, mutlu ve huzurlu bir ortamda olabilmesi sağlıklı iletişim olanağında bir çatı altında mümkün olmaktadır. Ev sembolü bu açıdan önemlidir. Fikir birliği haritasında arka planın mavi ve yeşil arası bir renk olması da ebeveynliğin huzuru ve güven duygusunu temsil etmektedir.

Kolaj 3. Fikir Birliği Haritası

Çalışma, aile içi iletişim dinamiklerini ortaya koyması ve farklı kuşaklar arasındaki ebeveynliğe bakışa yönelik bulguları nedeniyle önem taşımaktadır. Bu çerçevede X Kuşağı'nın ebeveynlik algısı çerçevesinde ortaya koyduğu iletişim sembolleri ile Z Kuşağı'nın dinamikleri arasında farklı unsurlar tespit edilmiştir. Her iki kuşağın da üzerinde durduğu belirli kodlar arasında sıcaklık, samimiyet ve fedakarlığın olması aile içi iletişimde empati duygusunun olması gerektiğinin göstergesidir. Bununla birlikte fikir birliği haritasında tek bir çatı altında bulunma fikri, aile içi iletişimde güçlü bağ olgusuna vurgu yapmaktadır. Güçlü bir bağın ancak sıcak bir yuva fikriyle oluşabileceği düşüncesi, iletişimsel perspektifte huzur ortamının birlikteliği artıracak düşüncesine işaret etmektedir. Ayrıca, sevgi bağının hem öz saygının hem de topluma saygının üst düzeyde olacağı güçlü bir aile ortamında, kişisel kimliklerin de güçlenmesi her bir kuşağın kendini ifade etmesini ve etkileşim çerçevesini artıracak olduğunu göstermektedir.

Tartışma ve Sonuç

Ebeveynlik, kültürel değişimlerden etkilenen ve her kuşak tarafından farklı şekilde algılanan, bu konuda belirtilen imajların duygu ve düşüncelere yansımalarının çeşitlilik gösterdiği bir kavramdır. Örneğin Fox ve Hoy'a (2019) göre ebeveynlik olgusu paylaşma kavramıyla yakından ilgilidir. Ancak Her kuşak için farklı içeriklerle açıklanabilecek ebeveynlik algılamaları mevcuttur. Yılmaz ve Ülker (2018) kadınların ebeveynlik rollerini ele aldıkları çalışmalarında, algı belirleyicileri üzerinde çocukluk zamanlarında geçirdikleri anıların, toplumsal yapıdaki ekonomik düzeyin, alınan eğitimlerin ve yaşlarının etkili olduğunu vurgulamaktadır. Katılımcıların getirdikleri fotoğraflarda ebeveynliğe ilişkin çoğunlukla destek, fedakârlık, mutluluk ve gülümseme kodları öne çıkmaktadır. Katılımcıların X ve Z kuşağından olması bu kavramları daha iyi açıklayabilir. Çünkü X kuşağı ebeveynliği fedakârlık ile açıklarken Z kuşağı oluşturduğu kodlarla destek beklediğini ifade etmektedir. Ayrıca katılımcıların

ebeveynliği mutluluk ve gülümseme ile ifade etmeleri, onların bu kavrama pozitif yaklaştıkları ve ebeveynliğin olumlu yanlarını gördükleri anlamına gelmektedir.

Newberger (1980) ebeveynliğin bilişsel yapısını ortaya çıkarmakla ilgili olarak, “Ebeveynliğin Bilişsel Yapısı: Tanımlayıcı Bir Ölçümün Dizaynı” isimli çalışmasında aile içindeki çatışmalarda çözüm bulucu olan ve mutsuzluğunu çocuklarına yansıtmayan annelerin ebeveyn imajı yönünden daha olumlu algılanabileceği tespitini yapmaktadır. Bu çalışmada ise anne ve baba imajı üzerinde durulmuş annenin destek veren, fedakarlık yapan, birlikteliği sağlayan, ilgili, koşturan, mücadele eden ve hisseden yönleri üzerinde durulmuştur. Ayrıca, katılımcılar, elde edemedikleri fotoğraflara ilişkin; daha mutlu bir aile fotoğrafı bulamamak, çekirdek veya büyük aile fotoğrafı bulamamak gerekçelerine sahiptir. Bu gerekçelere bakıldığında bulunmayan fotoğrafların daha fazla mutluluk ve daha fazla birliktelik kavramları ile ilişkili olduğu görülmektedir. Ancak katılımcılar bulamadıkları fotoğrafların yerine ulaşabildikleri fotoğrafları getirmişlerdir.

Parker ve Wang (2013) yapmış oldukları “Modern Ebeveynlik” isimli araştırmalarında babaların ebeveynlik algısının çocuklara ayrılan zamanla ölçüldüğünü, onlarla birlikte vakit geçirme ve ödev gibi rutin işlerine yardım etmeyle şekillendiğini ve toplumsal yakınsamalarla ebeveynlik algılarının perçinlendiğini belirtmektedirler. Başbuğ ve arkadaşları (2017) ise yapmış oldukları algılanan ebeveynlik biçimi ile ilgili çalışmada, herhangi bir kötü durumda öfkesini yansıtan ve çatışma çıkaran babaların ebeveynlik algılarının negatif olduğu tespitini yapmıştır. Buna karşın bu çalışmada baba için yalnızca genel sevgi kodunun olması oldukça düşündürücüdür.

Katılımcılar fotoğrafları “aile içi samimiyet ve birliktelik” kavramlarına yönelik gruplandırmışlardır. Katılımcıların ebeveynlikle ilgili algılarını birliktelik/destek, mutluluk ve sevgi üzerinden açıklamaları fotoğrafları gruplandırmaları ile doğrudan ilişkili olduğunu ve aynı zamanda pozitif kavramlar üzerinde durduklarını göstermektedir. Bununla birlikte katılımcıların seçtiği en temsili görsellerin kodları çoğunlukla mutluluk, birliktelik ve sevmek kavramları ile ilişkilidir. Bu kavramlara X kuşağı açısından bakıldığında ebeveynlerin mutluluk vermeleri, sevmeleri ve aynı zamanda birliktelik sağlamaları gerektiği düşünülmekte; Z kuşağı açısından bakıldığında ise ebeveynlerden mutluluk, sevgi ve birliktelik beklentileri olduğu söylenebilir. Öğrencilerin ebeveynlik algısına yönelik olarak Akarslan-Esen ve Cesur’un (2015) yaptığı çalışmada gençlerin ebeveynleri benimsemesine vurgu yapılmakta, aynı zamanda onların değer yargılarıyla sosyal yaşamda sergilemiş oldukları davranış stillerinin önemli olduğu ortaya koyulmaktadır. Katılımcıların zıt görselleri duygusal zıtlıklar üzerinden seçmeleri, ebeveynliğe mantık açısından değil duygusal açıdan baktıklarını göstermektedir. Bunun yanı sıra katılımcıların büyük bir çoğunluğu ebeveynliği hissetme kodu içerisinde, birliktelik, bağ kurma alt başlıklarında açıkladığı görülmüştür. Bu durum ebeveyn çocuk ilişkisi açısından gerçekçi görülmektedir.

Alabay’ın (2017) Z Kuşağı’nın ebeveyn tutumlarına yönelik yaptığı araştırmasında ebeveynleri tarafından özgür bir ortam sunulduğu ve ailede çocuğun temel görüşlerine değer verildiğinin hissedildiğinde, çocukların ebeveyn algısının pozitif olduğu söylenmektedir. Katılımcıların büyük bir çoğunluğu ebeveynliği eşit oranda yeryüzünü saran iki renk üzerinden; yeşil ve mavi renkte tanımlamaları, ebeveynliğin her durumda devam ettiğini, sürekli birliktelikle açıklanabileceğini ve yaşamın devamı için zorunluluk olduğu yönünde açıklanabilir.

X kuşağında ebeveynliğe ilişkin Z kuşağından farklı olarak daha genel, birliktelik ifade eden ve

faıdacı (çocuklar için) kodlara rastlanmıştır. Z kuşağında ebeveynliğe ilişkin X kuşağından farklı olarak dokunmanın daha çok arttığı, derinliği olan duygusal kavramların olduğu ve gündelik hayatta yaşanan basit kodlara rastlanmıştır. İki jenerasyon üzerinde durdukları ortak kodlar ise ilişkiler, bağlar ve vicdani konulardır. Her iki jenerasyonda da anne (kadın) öne çıkmakta ve aile içi birlikteliği sağlayan asıl unsur olarak görölmektedir. Ancak anne, her şeye koşturan, her şeyle uğraşan ve neredeyse çocuğun tüm ihtiyaçlarını karşılayan ebeveyn olarak görölmektedir. Sonuç olarak katılımcıların zihin haritalarını birliktelik, sevgi ve saygı üzerine kurmuş olmaları onların ebeveynliğe duygusal temelden baktıkları anlamına gelmektedir. Birlikte olmak; gönüllölük, destek ve fedakârlık gerektiren bir yapıya sahiptir. Sevgi; gönöl bağıyla oluşturulacak duygu temelli ve ebeveyn ilişkisinde en önemli unsuru ifade etmektedir. Saygı ise ilişkilerin devamı açasından önemli görölen toplumsal yapı içerisinde oluşmuş kurallar temeline dayanmaktadır. Bu üç kavram, bu çalışmada ebeveynliğe ilişkin üzerinde durulması gereken kavramlar olarak saptanmıştır.

Kaynakça

- Afonsky, S. A., Fedorova, A. V., Petushkova, E. V. & Terentyev, V. A. (2020). ZMET-Analysis of Communication Codes of Visual Nature. *Advances in Economics, Business and Management Research*, 128, 465-471.
- Aka, B. (2018). Bebek Patlaması, X, ve Y Kuşağı Yöneticilerin Örgütsel Bağlılık Düzeylerinin Kamu ve Özel Sektör Farklılıklarına Göre İncelenmesi: Bir Araştırma. *Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi*, 9(20), 118-135.
- Anghelvec, G., Chung, M.-Y., Sar, S. & Duff, B. R. L. (2015). A ZMET-Based Analysis of Perceptions of Climate Change Among Young South Koreans Implications for Social Marketing Communication, *Journal of Social Marketing*, 5(1), 56-82.
- Akarıslan-Esen, M. & Cesur, S. (2015). Üniversite Öğrencilerinin Ebeveynlik Stillerini Algılayışları ve Bu Algının Ebeveyn-Çocuk Değer Benzerliğine Etkisi. *Psikoloji Çalışmaları*, 35(2), 1-24.
- Alabay, E. (2017). Okul Öncesi Dönem Çocuğu Olan Ebeveynlerin Ebeveynlik Tutumlarının İncelenmesi. *Erken Çocukluk Çalışmaları Dergisi*, 1(2), 156-174.
- Angley, M., Divney, A., Magriples, U. & Kershaw, T. (2015). Social Support, Family Functioning and Parenting Competence in Adolescent Parents. *Maternal and Child Health Journal*, 19(1), 67-73.
- Aydın, A. & Arslantürk-Egin, C. T. (2018). Zihin Engelli, Serebral Palsili ve Otizmliler Çocuk Ebeveynlerinin Psikolojik Dayanırlılıkları ile Ebeveynlik Algılarının Karşılaştırılması. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 37(1), 171-188.
- Baş, T. & Akturan, U. (2017). *Sosyal Bilimlerde Bilgisayar Destekli Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Başbuğ, S., Cesur, G. & Batıgün, A. D. (2017). Algılanan Ebeveynlik Biçimi ve Yetişkin Ayrılma Anksiyetesi: Kişilerarası Bilişsel Çarpıtmaların Aracı Rolü. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 28(4), 255-267.
- Bayramov, S., Geylan, A., & Benligiray, S. (2021). X, Y ve Z Kuşak Çalışanlarının Esnek Çalışmaya Yönelik Tutumlarının Karşılaştırılması. *Anadolu Akademi Sosyal Bilimler Dergisi*, 3(1), 122-139.
- Bergler, T. E. (2020). Generation Z and Spiritual Maturity. *Christian Education Journal: Research on Educational Ministry*, 20(10), 1-17.
- Berkup, S. B. (2014). Working With Generations X and Y in Generation Z Period: Management of Different Generations in Business Life. *Mediterranean Journal of Social Sciences*, 5(19), 218-229.
- Betz, C. L. (2019). Generations X, Y, and Z. *Journal of Pediatric Nursing*, 44, A7-A8.

- Borges, N. J., Manuel, R. S., Elam, C. L. & Jones, B. J. (2010). Differences in Motives Between Millennial and Generation X Medical Students. *Medical Education*, 44, 570-576.
- Brosch, A. (2016). When the Child is Born into the Internet: Sharenting as a Growing Trend Among Parents on Facebook. *The New Educational Review*, 43(1), 225-235.
- Buehler, C. & Welsh, D. P. (2009). A Process Model of Adolescents' Triangulation into Parents' Marital Conflict: The Role of Emotional Reactivity. *Journal of Family Psychology*, 23(2), 167-180.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç-Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. & Demirel, F. (2021). *Eğitimde Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Catchings-Castello, G. (2000). The ZMET Alternative. *Marketing Research*, 12(2), 6-12.
- Chayomchai, A. (2020). The Online Technology Acceptance Model of Generation-Z People in Thailand During COVID-19 Crisis. *Management & Marketing Challenges for the Knowledge Society*, 15(Special Issue), 496-513.
- Checa, P. & Abundis-Gutierrez, A. (2017). Parenting and Temperament Influence on School Success in 9–13 Year Olds. *Front Psychol.*, 8, 543-551.
- Chillakuri, B. (2020). Understanding Generation Z Expectations for Effective Onboarding. *Journal of Organizational Change Management*, 33(7), 1277-1296.
- Coburn, A. S. & Hall, S. J. (2014). Generational Differences in Nurses' Characteristics, Job Satisfaction, Quality of Work Life, and Psychological Empowerment. *Journal of Hospital Administration*, 3(5), 124-134.
- Coleman, P. K. & Karraker, K. H. (1998). Self Efficacy and Parenting Quality Findings and Future Applications. *Developmental Review*, 18(1), 47-85.
- Crumpacker, M. & Crumpacker, J. M. (2007). Succession Planning and Generational Stereotypes: Should HR Consider Age-Based Values and Attitudes a Relevant Factor or a Passing Fad? *Public Personnel Management*, 36(4), 349-369.
- Çetin-Aydın, G. & Başol, O. (2014). X ve Y Kulağı: Çalışmanın Anlamında Bir Değişme Var mı? *Ejovoc (Electronic Journal of Vocational Colleges)*, 4(4), 1-15.
- Dhanapal, S., Vashu, D. & Subramaniam, T. (2015). Perceptions on the Challenges of Online Purchasing: A Study From "Baby Boomers", Generation "X" and Generation "Y" Point of Views. *Contaduría y Administración*, 60(1), 107-132.
- Dong, G., Yang, Y., Liu, X., Li, H., Cui, Y., Wang, H., . . . Chen, F. (2018). Prehistoric Trans-Continental Cultural Exchange in The Hexi Corridor, Northwest China. *The Holocene*, 28(4), 621-628.
- Draper, H. (2007). Paternity Fraud and Compensation for Misattributed Paternity. *J. Med. Ethics*, 33, 475-480.
- Ersöz, B. (2018). Kültürel Değişim Programlarının Dönüşen Yapısı: Uluslararası Emek Hareketliliğinin Farklılaşan Boyutları. *SAV Katkı*, (6), 50-62.
- Fabricant, F., Miller, J. & Stark, D. (2014). *Creating Career Success: A Flexible Plan for the World of Work*. Boston: Cengage Learning.
- Farrell, W. C. & Phungsoonthorn, T. (2020). Generation Z in Thailand. *International Journal of Cross Cultural Management*, 20(1), 25-51.
- Feinberg, M. E. & Kan, M. L. (2008). Establishing Family Foundations: Intervention Effects on Coparenting, Parent/Infant Well-Being, and Parent-Child Relations. *J. Fam. Psychol.*, 22(2), 253-263.
- Fishman, A. A. (2016). How Generational Differences Will Impact America's Aging Workforce: Strategies for Dealing with Aging Millennials, Generation X, and Baby Boomers. *Strategic HR Review*, 15(6), 1-9.

- Fountain, J. & Lamb, C. (2011). Generation Y as Young Wine Consumers in New Zealand: How Do They Differ from Generation X? *International Journal of Wine Business Research*, 23(2), 107-124.
- Fox, A. K. & Hoy, M. G. (2019). Smart Devices, Smart Decisions? Implications Of Parents' Sharenting for Children's Online Privacy: An Investigation of Mothers. *Journal of Public Policy & Marketing*, 38(4), 414-432.
- García-Jurado, A., Castro-González, P., Torres-Jiménez, M. & Leal-Rodríguez, A. L. (2019). Evaluating the Role of Gamification and Flow in E-Consumers: Millennials Versus Generation X. *Kybernetes*, 48(6), 1278-1300.
- Gazzola, P., Pavione, E., Pezzetti, R. & Grechi, D. (2020). Trends in the Fashion Industry. The Perception of Sustainability and Circular Economy: A Gender/Generation Quantitative Approach. *Sustainability*, 12(7), 2809-2828.
- Glazer, S., Mahoney, A. C. & Randall, Y. (2019). Employee Development's Role in Organizational Commitment: A Preliminary Investigation Comparing Generation X and Millennial Employees. *Industrial and Commercial Training*, 51(1), 1-12.
- GuangHui, D., YiShi, Y., JianYe, H., Hui, W. & FaHu, C. (2017). Exploring the History of Cultural Exchange in Prehistoric Eurasia from the Perspectives of Crop Diffusion and Consumption. *Science China Earth Sciences*, 60, 1110-1123.
- Gürmen, M. S. (2019). Çocukla Gelen ve Hiç Bitmeyen İlişki: Ortak Ebeveynlik. *Türk Psikoloji Yazıları*, 22(44), 15-31.
- Gürses, İ. & Kılavuz, M. A. (2011). Erikson'un Psiko-Sosyal Gelişim Dönemleri Teorisi Açısından Kuşaklararası Din Eğitimi ve İletişiminin Önemi. *Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 20(2), 153-166.
- Hume, M. (2010). Compassion Without Action: Examining the Young Consumers Consumption and Attitude to Sustainable Consumption. *Journal of World Business*, 45(4), 385-394.
- Jackson, S. L. (2012). Leveraging Intergenerational Diversity to Meet Business Goals. C. L. Scott, & M. Y. Byrd içinde, *Handbook of Research on Workforce Diversity in a Global Society: Technologies and Concepts* (s. 386-402). Hershey: PA: Business Science Reference.
- Ji, M. & King, B. (2018). Explaining the Embodied Hospitality Experience with ZMET, *International Journal of Contemporary Hospitality Management*, 30(11), 3442-3461.
- Johnson, P., Buehring, A., Cassell, C. & Symon, G. (2006). Evaluating Qualitative Management Research: Towards a Contingent Criteriology. *International Journal of Management Reviews*, 8(3), 131-156.
- Kapaklıkaya-Eryörük, B. & Özdoğru, A. A. (2021). Belçikalı Türk Göçmenlerde Kültürleşme Stratejileri ve Ebeveynlik Tutumu. *Üsküdar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (12), 107-134.
- Knafo, A., & Schwatz, S. H. (2003). Parenting and Adolescents' Accuracy in Perceiving Parental Values. *Child Dev.*, 74(2), 595-611.
- Knoche, L., Givens, J. E. & Sheridan, S. M. (2007). Risk and Protective Factors for Children of Adolescents: Maternal Depression and Parental Sense of Competence. *Journal of Child and Family Studies*, 16(5), 684-695.
- Koç, Ö., Özkan, H. & Bekmezci, H. (2016). Annelik Rolü ve Ebeveynlik Davranışı Arasındaki İlişkinin Değerlendirilmesi. *İzmir Dr. Behçet Uz Çocuk Hast. Dergisi*, 6(2), 143-150.
- Krasulja, N., Ilić, D. T. & Markovic, B. M. (2020). Basic Principles of Circular Economy with Special Focus on Sustainable Consumption "Y" and "Z" Generation. *ECOFORUM*, 9(2(22)).
- Krbova, P. K. (2016). Generation Y Attitudes Towards Shopping: A Comparison of the Czech Republic and Slovakia. *Journal of Competitiveness*, 8(1), 38-54.
- Kumar, P. C. & Schoenebeck, S. (2015). *The Modern Day Baby Book: Enacting Good Mothering and Stewarding Privacy on Facebook*. Canada: Vancouver.

- Lawrence, P. J., Murayama, K. & Creswell, C. (2019). Systematic Review and Meta-Analysis: Anxiety and Depressive Disorders in Offspring of Parents With Anxiety Disorders. *Journal of the American Academy of Child and Adolescent Psychiatry*, 58(1), 46-60.
- Lazoğlu, M., Gümüşdaş, M. & Apay, S. E. (2022). X, Y, Z Kuşağı Lohusaların Ebeveynlik Davranışlarının Karşılaştırılması. *Jinekoloji - Obstetrik ve Neonatoloji Tıp Dergisi*, 19(1), 1169-1175.
- Lebowitz, E. R., Marin, C., Martino, A., Shimshoni, Y. & Silverman, W. K. (2020). Parent-Based Treatment as Efficacious as Cognitive-Behavioral Therapy for Childhood Anxiety: A Randomized Noninferiority Study of Supportive Parenting for Anxious Childhood Emotions. *Journal of the American Academy of Child and Adolescent Psychiatry*, 59(3), 362-372.
- Levickaite, R. (2010). Generations X, Y, Z: How social networks form the concept of the world without borders (the case of Lithuania). *Limes Cultural Regionalistics*, 3(2), 170-183.
- Lissitsa, S. & Kol, O. (2016). Generation X vs. Generation Y – A Decade of Online Shopping. *Journal of Retailing and Consumer Services*, 31, 304-312.
- McNichols, D. (2010). Optimal Knowledge Transfer Methods: A Generation X Perspective. *Journal of Knowledge Management*, 14(1), 24-37.
- Milnitsky-Sapiro, C., Turiel, E. & Nucci, L. (2006). Brazilian Adolescents' Conceptions of Autonomy and Parental Authority. *Cognitive Development*, 21(3), 317-331.
- Moher, D., Schulz, K. F. & Altman, D. G. (2001). The CONSORT Statement: Revised Recommendations for Improving the Quality of Reports of Parallel-Group Randomised Trials. *The Lancet*, 285, 1191-1194.
- Newberger, C. M. (1980). The Cognitive Structure of Parenthood: Designing a Descriptive Measure. *New Directions for Child and Adolescent Development*, (7), 45-67.
- Okagaki, L. & Bingham, G. E. (2005). Parents' Social Cognitions and Their Parenting Behaviors. T. Luster, & L. Okagaki içinde, *Parenting: An Ecological Perspective* (s. 3-33). Lawrence Erlbaum Associates Publishers.
- Otani, K., Suzuki, A., Shibuya, N., Matsumoto, Y. & Kamata, M. (2009). Dysfunctional Parenting Styles Increase Interpersonal Sensitivity in Healthy Subjects. *The Journal of Nervous and Mental Disease*, 197(12), 938-941.
- Özdemir, M. (2020). Yaşlılık Algısının Koronavirüs Salgını Sürecindeki Kültürel Değişimi. *Milli Folklor*, 16(127), 46-58.
- Parker, K. & Wang, W. (2013). *Modern Parenthood Roles of Moms and Dads Converge as They Balance Work and Family*. Washington D.C.: Pew Research Center.
- Parment, A. (2013). Generation Y vs. Baby Boomers: Shopping Behavior, Buyer Involvement and Implications for Retailing. *Journal of Retailing and Consumer Services*, 20(2), 189-199.
- Parry, E. & Urwin, P. (2011). Generational Differences in Work Values: A Review of Theory and Evidence. *International Journal of Management Reviews*, 13(1), 79-96.
- Pektaş, D. & Demircioğlu, H. (2017). Almanya'da Yaşayan Türk Kökenli Annelerin Ebeveynlik Tutumları. *Journal of International Social Research*, 10(54), 150-157.
- Petrowski, K., Berth, H., Schmidt, S., Schumacher, Ö., Hinz, A. & Brähler, E. (2009). The Assessment of Recalled Parental Rearing Behavior and Its Relationship to Life Satisfaction and Interpersonal Problems: A General Population Study. *BMC Medical Research Methodology*, 9(17), 1-9.
- Pushak, R. E. & Gordon, D. A. (2016). Parenting Wisely-Using Innovative Media for Parent Education. J. James & J. Ponzetti (Düz) içinde, *Evidence-Based Parenting Education-A Global Perspective* (s. 161-191). New York and London: Routledge.

- Reeves, T. C. & Oh, E. (2008). Generational Differences. M. J. Spector, M. D. Merrill, J. V. Merrienboer & M. Driscoll içinde, *Handbook of Research on Educational Communications and Technology* (s. 295-303). Georgia: Athens: Taylor & Francis Group.
- Robbins, S. P. & Judge, T. A. (2013). *Örgütsel Davranış*. İstanbul: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Scott-Smith, G. (2008). Mapping the Undefinable: Some Thoughts on the Relevance of Exchange Programs within International Relations Theory. *The ANNALS of the American Academy of Political and Social Science*, 616(1), 173-195.
- Silove, D., Manicavasagar, V., OConnell, D. & Morris-Yates, A. (1995). Genetic Factors in Early Separation Anxiety: Implications for the Genesis of Adult Anxiety Disorders. *Acta Psychiatrica Scandinavica*, 92(1), 17-24.
- Sönmez, V. & Alacapınar, F. G. (2021). *Örneklendirilmiş Bilimsel Araştırma Yöntemleri* (8 b.). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Twenge, J. M., Campbell, S. M., Hoffman, B. J. & Lance, C. E. (2010). Generational Differences in Work Values: Leisure and Extrinsic Values Increasing, Social and Intrinsic Values Decreasing. *Journal of Management*, 36(5), 1117-1142.
- Varnum, M. E. & Grossmann, I. (2017). Cultural Change: The How and The Why. *Perspectives on Psychological Science*, 12(5), 1-17.
- Wood, J. J. (2006). Parental Intrusiveness and Children's Separation Anxiety in a Clinical Sample. *Child Psychiatry Hum. Dev.*, 37(1), 73-87.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2021). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yılmaz, H. & Ülker, M. (2018). Kadınlarda Çocukluk Dönemi Mutluluk Anıları ile Ebeveynlik Rollerine İlişkin Kendilik Algısı. *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 7(1), 47-57.
- Yoo, J., Choe, Y. & Gyehee, L. (2022). Exploring Pilgrimage Value by ZMET: The Mind of Christian Pilgrims, *Annals of Tourism Research*, 96.
- Yu, J. W., Buka, S. L., McCormick, M. C., Fitzmaurice, G. M. & Indurkha, A. (2006). Behavioral Problems and the Effects of Early Intervention on Eight-Year-Old Children with Learning Disabilities. *Matern Child Health Journal*, 10(4), 329-338.
- Zaltman, G. (1996). Metaphorically Speaking. *Marketing Research*, 8(2), 13-20.
- Zeeshan, A. & Iram, A. (2012). Generational Diversity: Strategiesto Bridge the Diversity Gap. *International Journal of Engineering and Management Science*, 3(3), 315-318.
- Zemke, R., Raines, C. & Filipczak, B. (2013). *Generations at Work: Managing the Clash of Veterans, Boomers, Xers, and Nexters in Your Workplace* (2 b.). USA: Amacom.

Extended Abstract

Purpose of Research

The purpose of this study is to determine the parental perceptions of people in the X and Z generations based on cultural change and parenting perception of different generations. Excluding generation Y from the study is due to the lack of confusion in the data for comparison.

Research Questions

In the study, four questions were searched for answers: What are the similar and different aspects

of the parental perceptions of people in the X and Z generations? How is the identity of the woman explained in the parenting perception of the X and Z generations? Which parent stands out in the parenting perception of the X generation? Which parent stands out in the parenting perception of the Z generation?

Literature Review

Cultural evolution brings radical changes in human life. The fact that information and communication technologies enter the privacy area in the information society in which it is experienced causes the new cultural codes to be confronted continuously. It can enable the exchange of basic cultural perceptions and the emergence of new understandings in the family. At this point, one of the most striking issues is the change of the family structure. The concept of family is being reshaped today with a content that is constantly changing and transforming, contrary to the basic definitions, where individuals of all ages actively participate in this social environment. In this context, both parents and children can move away from the basic communication perspective with codes that are affected thousands of messages. Today, it can be seen as a skill to share the parents of a certain age in social media for an adult individual in the X generation, which refers to the pre-1980s, especially to bring them to special days. For an individual in the Z generation, which was born after 2000, it may be more preferable to show his / her successful, ridiculous or activities with his friends. In generation Y, who was born between 1980 and 2000, people with characteristics related to both subjects are encountered. At this point, it can be said that the social and cultural transformation in which narcissism was experienced has changed the perception of families and parents of different generations. It is possible to say that this situation changes the perception of parents and grounds of new perceptual selves in different ways due to reasons such as messages from the environment, directions, exemplary behaviors or social cohesion. In other words, it can be said that the social perception towards parents on a cultural basis differs from the old traditionalist structure. With more women entering the working life in the capital order, changes in the family order have become inevitable and the roles in the family have changed inevitably. The woman is not only the person who takes care of her child at home, cooks and is responsible for household chores; men also have different responsibilities than going out and making money. This transformation affects family members' perceptions of parents and can ensure that the basic parental perception of both X and Z generations is different. In this culturally based process, the parental perception of family members changes, this change is reflected in family relationships and may also make some changes to the established family culture mandatory.

Methodology

In the research part of the study, ZMET technique will be used. The ZMET technique, developed by G. Zaltman, is based on determining the basic thoughts and feelings of individuals about any subject socially or individually and explaining them through metaphors. Accordingly, the ZMET technique is mostly based on the expression of the cases in which a picture, photograph or visual markers are expressed. However, since ZMET technique allows for more than one data collection technique used in the qualitative research process, it also provides data diversity. In this direction, with the purposeful sampling method, 10 people from the X generation and 10 from the Z generation were asked to take a picture / find an image in line with their thoughts on the concept of parenting. It

is said that this photo can be ready or created by them. Participants were given one week to 10 days to find the photo that best reflects their thoughts on the concept of parenting. After 10 days, in-depth interviews were made with each participant in the room mentioned earlier. The interviews recorded with the permission of the participants were deciphered and analyzed in the Maxqda 2018 qualitative analysis program.

Results and Conclusion

As a result of the analysis, the concepts of rushing, empathizing, togetherness, pride, hope, health, more time, entertainment, play and education were encountered in generation X. Touching, freedom, respect, sacrifice, pressure, value, feeling, maturing, sincerity, emptiness and tea codes were found in the Z generation. The common codes they focus on for two generations are nuclear family, struggle and thinking, compassion, mother's meal, mother, father, respect, trust, growth, fun, family, bonding and happiness on the basis of children. When looking at the codes in general, it was seen that the concepts of love, respect, peace and togetherness were emphasized the most.